

בס"ד. יום ב' פ' יתרו, ט"ו בשבט, ה'תשל"ח*

באתי לגני אחותי כלה¹, ומביא כ"ק מו"ח אדמו"ר [בעל ההילולא דיו"ד שבט, שהשלמות דכל ימי החודש היא ביום ה"ט², שבו קיימא סיהורא באשלמותא³] במאמרו הידוע ד"ה זה⁴, דאיתא במדרש⁵ דפירוש באתי לגני הוא המשכת וירידת עיקר שכינה למטה בארץ. ועיקר המשכה זו היתה כשהוקם המשכן, כדאיתא במדרש שם ואימת שרתה שכינה עלי⁶ (בארץ) ביום שהוקם המשכן. וכמ"ש⁷ ועשו לי מקדש (ואז) ושכנתי בתוכם. והגם שגם במתן תורה היתה המשכת וירידת השכינה למטה בארץ כמ"ש⁸ וירד הוי' על הר סיני, יש לומר⁹, שעיקר הענין דהמשכת וירידת השכינה למטה בארץ הוא כשהמשכה למטה היא בפנימיות (באופן שהמטה מזדכך ומתעלה עי"ז¹⁰), שזהו דוקא כשהמשכה היא ע"י עבודת המטה, ולכן אומר שעיקר המשכת השכינה בארץ הי' כשהוקם המשכן, כי ההמשכה שהיתה במתן תורה היתה מצד למעלה, שלכן הי' הגילוי לפי שעה, והעילוי דהמשכת השכינה במשכן היא שהמשכה (ושכנתי בתוכם) היא ע"י עבודה ועשי¹¹, ועשו לי מקדש.

ויש להוסיף, דמעלת ההמשכה במשכן ומקדש (על ההמשכה שהיתה במתן תורה) היא לא רק מצד זה שהמשכה היא ע"י עבודה (בכלל), אלא גם מצד זה שהעבודה דועשו לי מקדש היא העבודה דאתכפיא ואתהפכא (הפיכת השטות דלעו"ז לשטות דקדושה)⁹. דגם בהמשכה שבאה ע"י עבודה, ההמשכה שע"י העבודה דאתכפיא ואתהפכא היא נעלית יותר מההמשכה שע"י עבודה בעניני קדושה¹⁰, כי יתרון האור הוא מן החושך דוקא, דע"י שהחושך נהפך לאור נעשה יתרון בהאור, כמבואר בארוכה בהמאמר¹¹.

(* יצא לאור בקונטרס כ"ב שבט — תשמ"ט, "לקראת ש"ק פ' יתרו, כ"ב שבט — יום ההסתלקות של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע .. עש"ק כ"ב שבט תשמ"ט".

- 1) שה"ש ה, א.
- 2) זהר ח"ב רטו, א. וראה גם שם ח"א קנ, רע"א. רכה, סע"ב. רמט, ב. ח"ב פה, רע"א.
- 3) שניתן על ידי בעל המאמר ליו"ד שבט ה'שי"ת, יום הסתלקותו — נדפס בסה"מ ה'תש"י ע' 111 ואילך.
- 4) שהש"ר במקומו. וש"נ.
- 5) תרומה כה, ח.
- 6) פרשתנו יט, כ. וראה תנחומא נשא טז "עמד משה והורידה לארץ שנאמר וירד ה' על הר סיני". וכ"ה במ"כ לבי"ר פי"ט, ז.
- 7) וראה סה"מ תרמ"ד ע' רכב.
- 8) וראה ד"ה וה' אמר המכסה גו' ה'תשל"ז ס"ה (לעיל ח"א ע' רנח ואילך), דכאשר ההמשכה היא באופן שאינה פועלת העלאה בהתחתון — הגם שהחסרון הוא מצד התחתון, שאינו כלי — חסר אז (לא רק בהעלאה, אלא) גם בהמשכה.
- 9) ראה בארוכה המשך ההילולא פ"ג ואילך.
- 10) ראה ד"ה באתי לגני ה'תשכ"ט ס"ג. שם סי"ד (לעיל ע' שכ. ע' של ואילך). ובכ"מ.
- 11) פ"א ואילך.

(ב) **והנה** ידוע שבמתן תורה ניתן הכח על כללות ענין העבודה. דהגם שההמשכה שע"י עבודה, ומכש"כ שע"י העבודה דהפיכת החושך לאור, יש לה יתרון על ההמשכה שהיתה (בפועל) במתן תורה, זה גופא שע"י עבודה יוכלו להמשיך המשכות אלו, הוא בכח ההמשכה שהיתה במתן תורה.

ויש לומר, דזה שבהמשכה דמתן תורה הי' (בכח) גם העילוי דההמשכה שע"י עבודה וגם העילוי דיתרון האור הבא מן החושך, הוא, כי ההמשכה דמתן תורה היתה לאחרי שאמר יתרו¹² עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים, כדאייתא בזהר¹³, שע"י שהודה יתרו ואמר עתה ידעתי כי גדול הוי' גו' אסתלק ואתייקר¹⁴ קוב"ה ביקרי' עילא ותתא ולבחר יהיב אורייתא, ועי"ז (שההמשכה דמתן תורה היתה לאחרי הודאת יתרו) נעשה יתרון (כביכול) בהתורה שניתנה במתן תורה (אף שניתנה מצד מלמעלה) בדוגמת יתרון האור הבא מן החושך. אלא שבמתן תורה, כיון שנתנת התורה היתה מצד למעלה (והודאת יתרו היתה רק הקדמה למתן תורה), היתרון (כביכול) בהתורה שנעשה ע"י הודאת יתרו הי' רק בכח, ועי"ז נמשכה הנתנת כח, שע"י העבודה דהפיכת החושך לאור יהי' יתרון בהאור (גם) בפועל.

(ג) **ועפ"ז** יש לבאר מ"ש בכמה דרושים¹⁵ שבכדי לבאר מה שקודם מ"ת הוצרכה להיות הודאת יתרו, יובן זה בהקדים מ"ש¹⁶ וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך [דלכאורה אינו מובן, וכמו שמדייק בזהר¹⁷ אמאי אמר וראיתי אני [שלמה המלך, החכם מכל אדם¹⁸], והלא כו"ע ידעי דא שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. והביאור בזה¹⁹], שהכוונה בסכלות (כאן) היא (לא לשטות כפשוטה, אלא) לחכמות חיצוניות שהם סכלות לגבי חכמת התורה. ועל זה אומר וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך, דכמו שיתרון האור הוא מן החושך דוקא, דע"י שהחושך נהפך לאור נעשה יתרון בהאור (כמבואר בארוכה בהמשך דההילולא), עד"ז הוא בחכמה (חכמת התורה) וסכלות (חכמות חיצוניות), שע"י בירור והפיכת החכמה דלעו"ז לקדושה, נעשה יתרון והוספה בחכמה דקדושה. וזהו מה שקודם מתן תורה הוצרכה להיות הודאת יתרו, כי יתרו הי' חכם גדול בחכמות חיצוניות, ועל ידי שהודה יתרו כי גדול הוי' מכל האלקים נעשה הבריור של חכמה דלעו"ז שנהפכה לחכמה דקדושה, ועי"ז נעשה יתרון והוספה בחכמה דקדושה, למעלה יותר מכמו שהיא מצד עצמה. [ועפ"ז יש לבאר מה

(12) פרשתנו יח, יא.

(13) ח"ב פרשתנו סז, ב.

(14) כן מובא הלשון בהדרושים שבהערה הבאה.

(15) אוה"ת ריש פרשתנו. ד"ה וישמע יתרו תרמי"ז (סה"מ תרמי"ז ע' עב ואילך) ותרע"ה (המשך תער"ב

ח"ב ע' תתסא ואילך). ד"ה ויאמר משה ה'תש"ט פ"ו (סה"מ ה'תש"ט ס"ע 56 ואילך) (וראה שם פ"ב ואילך

— סה"מ שם ע' 52 ואילך).

(16) קהלת ב, יג.

(17) ח"ג מז, ב.

(18) מלכים"א ה, יא.

(19) ראה גם אוה"ת וישב רס, ב. שלח ס"ע תנו ואילך. ואתחנן ס"ע עו ואילך.

שארז"ל²⁰ דהטעם שנקרא בשם יתרו הוא לפי שיתר פרשה אחת בתורה, דלכאורה הרי גם השם יתר הוא מלשון יתרון, ולמה נקרא בשם יתר לפני שיתר פרשה בתורה. וע"פ הנ"ל יש לומר²¹, דהשם יתר (מלשון יתרון) שהי' נקרא בו מקודם הוא מצד יתרון ומעלת השכל, דיתרון ומעלת השכל (על המדות) הוא גם בחכמה דלעו"ז. אלא שבחכמה דלעו"ז, להיותה תכלית הישות, והנפילה שע"י המוחין דלעו"ז היא נפילה גדולה יותר מהנפילה שע"י המדות דלעו"ז²², היתרון שבה הוא ע"ד שאמר²³ כל יתר כנטול דמי. ולאחרי שנתגייר ויתר פרשה אחת בתורה נקרא בשם יתרו בתוספות וא"ו, דוא"ו מורה על תורה²⁴ כדאייתא בזהר²⁵ שוא"ו הוא אות אמת ואין²⁶ אמת אלא תורה, להורות שהיתרון שבו הוא (לא בחכמה דלעו"ז אלא) בחכמת התורה].

וצריך להבין, דמלשון הכתוב (שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך) משמע, דזה שיתרון האור הוא מן החושך (דע"י שהחושך נהפך לאור נעשה יתרון בהאור) הוא דבר ידוע, והכתוב מחדש, דכמו"כ הוא בחכמה וסכלות, שע"י בירור החכמה דלעו"ז נעשה יתרון בחכמה דקדושה. וצריך ביאור, דלכאורה, לאחרי שידועים כבר שע"י בירור הלעו"ז (חושך) נעשה יתרון בקדושה (אור), מהו החידוש בזה שיש יתרון לחכמה מן הסכלות, ועד שאומר על זה וראיתי אני (שלמה המלך, החכם מכל אדם). וע"פ הנ"ל יש לומר, דזה שע"י שהחושך נהפך לאור נעשה יתרון בהאור הוא בהאור הבא ונמשך ע"י עבודה, שבזה שייך לומר שהעבודה דאתהפכא חשוכא לנהורא ממשיכה המשכה נעלית יותר מההמשכה שנמשכה ע"י העבודה בעניני קדושה. והחידוש דשלמה (וראיתי אני) הוא, שע"י בירור והפיכת הלעו"ז לקדושה נעשה יתרון גם בחכמת התורה. דהגם שהמשכת וירידת התורה למטה היא המשכה מצד עצמה, מצד למעלה [וכהלשון מותן תורה, מתנה מלמעלה, שלא מצד עבודת האדם], וגם מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ע"י היגיעה שלו בעסק התורה כבר ניתן למשה בסניני²⁷ (והיגיעה שלו היא לגלות²⁸ זה שניתן כבר בדרך מתנה, המשכה מלמעלה), מ"מ, ע"י בירור הסכלות דחכמות חיצוניות והפיכתה לחכמה דקדושה [כשלומד חכמה זו²⁹ בכדי להוסיף עי"ז ידיעה בעניני התורה, שע"י

20 שמו"ר פרשתנו פכ"ז, ת.

21 ראה נד"ז אוה"ת פרשתנו ע' תשל"ב. ד"ה ויאמר משה הנ"ל פ"ד (סה"מ שם ע' 58).

22 ראה תניא ספ"ח.

23 חולין נח, ב.

24 ראה גם אגה"ת ספ"ד.

25 ח"ג ר"פ ויקרא.

26 ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח. ועוד.

27 ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ויק"ר רפכ"ב. ועוד.

28 והלשון "תלמיד ותיק עתיד לחדש" הוא (כמדובר כמ"פ) שבמ"ת ניתנו רק הכללים. וגם להביאור (המשך תרס"ו ע' שפג. שם ע' שצג. ועוד) דזה שרוב הדינים דתושבע"פ שלמדו מפסוקי התורה הם לא בדרך גילוי ההעלם אלא "כמו חידוש מאין ליש" שמתחדש ע"י יגיעתם — הרי (א) כיון שגם החידושים הם ע"פ המדות שהתורה נדרשת בהן, אין זה חידוש ממש ורק "כמו חידוש מאין ליש", (ב) זה שאפשר לחדש בתורה הוא חידוש שנעשה (גם) ע"י הודאת יתרו (עי"ז שיש יתרון לחכמה מן הסכלות), כדלקמן בפנים.

29 מי ששייך לזה, אבל מי שאין ביכלתו לברר, הרי אדרבא נמשך אחריהם ח"ו (ד"ה ויאמר משה הנ"ל פ"ה — סה"מ שם ע' 56). וראה תניא ספ"ח, הובא בד"ה הנ"ל שם.

מתבררת חכמה זו ונכללת בתורה³⁰], נעשה יתרון בחכמת התורה, למעלה יותר ממכו שהיא מצד עצמה. ויתירה מזו, שע"י הודאת יתרו (קודם מתן תורה) נעשה יתרון גם בכללות הענין דמתן תורה. דהגם שמתן תורה היתה בדרך המשכה מלמעלה [דהענינים שבתורה שמתחדשים ע"י התלמיד ותיק שבכל דור, הגם שהענינים עצמם ניתנו כבר בסני, המשכתם מהעלם לגילוי היא ע"י העבודה והיגיעה של התלמיד ותיק, משא"כ ההמשכה דמתן תורה היתה בדרך המשכה מלמעלה, שלא ע"י עבודה ויגיעה], מ"מ, ע"י הבירור והפיכת החכמה דלעו"ז לחכמה דקדושה שע"י הודאת יתרו, נעשה יתרון (כביכול) גם בהתורה שניתנה במתן תורה.

ויש לומר, דהיתרון (כביכול) שנעשה בהתורה ע"י הודאת יתרו הוא, דהתורה מצד עצמה ענינה הוא המשכה מלמעלה, שעבודת המטה אינה מגיעה לשם, ומכש"כ שהעבודה דהפיכת החושך דלעו"ז לקדושה אינה מגיעה לשם כי לגבי האור תורה אין (מלכתחילה) החושך, ועי"ז שמתן תורה היתה ע"י הודאת יתרו, נמשך בה העצמות שלמעלה מגדר דמעלה ומטה, אור וחושך, ועי"ז נתחדש, שע"י העבודה ויגיעה יוכלו לחדש בתורה³¹, לאפשה לה³², ושע"י בירור הסכלות דחכמות חיצוניות יהי יתרון בחכמת התורה.

ד) וביאור הענין (דהיתרון שנעשה ע"י שהודה יתרו שגדול הוי' מכל האלקים) בעומק יותר, יובן בהקדים שלכאורה אינו מובן, דלפי פשוטו שהכוונה ב"מכל האלקים" היא לע"ז, כדפירש רש"י עה"פ מכל האלקים מלמד שהי' מכיר בכל ע"ז שבעולם, מהי הרבותא בזה שהודה שהוי' גדול מכל האלקים. ויש לומר הביאור ע"פ מ"ש הרמב"ם³³ שהתחלת ענין ע"ז הוא מה שחשבו שמכיון שהקב"ה ברא את הכוכבים והגלגלים להנהיג את העולם והם המשמשים לפניו לכן ראוי לחלוק להם כבוד [וטעותם הי' בזה שחשבו שיש שלטון להכוכבים להשפיע בבחירתם, ולא ידעו האמת שהוא ית' משפיע על ידם כגרזן ביד החוצב³⁴]. ומזה יובן, ששלילת ענין ע"ז שייך לא רק בנוגע לכוכבים ומזלות אלא גם בנוגע לכל המדריגות דסדר ההשתלשלות (מלאכים³⁵, ספירות וכו'³⁶) שעל ידם נמשך השפע למטה. ואדרבא, כל

30 ד"ה ויאמר משה הנ"ל שם. ויש לומר, דשני אופנים בזה: שע"י לימוד החכמה שלמד מיתוסף לו ידיעה בתורה, שגם אז היא נכללת בתורה, כבסה"מ ה'תש"ט שם; ולמעלה יותר — שהיא נעשית חלק בתורה, כהחשבונות וכו' שבהל' קידוש החודש להרמב"ם שנקלחו מספרי חכמי יון (רמב"ם הל' קדה"ח ספ"ז) ואעפ"כ הם לא "אמצעים" שעל ידם יוסף בהכנת התורה, אלא שהם נעשו חלק בתורה — ראה רמב"ם הל' קדה"ח בסופן "ולא ישוטטו... בספרים אחרים, דרשו מעל 190 ה"י".

31 ויש לקשר זה עם זה שיתרו הוסיף פרשה בתורה. ולהעיר מד"ה ויאמר משה הנ"ל פ"ו (סה"מ שם ע' 57), שע"י הודאת יתרו וע"י פרשת ואתה תחזה שנתחדשה על ידו, ניתן במ"ת גם החידוש בתורה [ע"ד "תורה חדשה מאתי תצא" — ויק"ר פ"ג, ג] שיתחדש לעתיד.

32 זח"א יב, ב.

33 הל' ע"ז בתחלתן.

34 סהמ"צ להצ"צ מצות מילה (דרמ"צ ו, ב). שם מצות אחדות ה' (ס, ב). ובכ"מ.

35 ראה רמב"ם שם ה"ב. שם רפ"ב. וראה פיה"מ להרמב"ם פ' חלק יסוד החמישי.

36 ולהעיר ממחז"ל (ספרי הובא בפרדס שער לב (שער הכוונה) פ"ב) אליו ולא למדותיו — שזהו בנוגע אצילות ולמעלה מאצילות (ראה לקו"ת הוספות לויקרא ג, א. סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"ז (ק"ז, א). ועוד. ובשרש מצות התפלה שם מקשר זה עם מ"ש הרמב"ם ביסוד החמישי).

שהמוצע הוא נעלה יותר צריך לשלול את הטעות שראוי לחלוק לו כבוד, כי הוא אינו אלא כגרון ביד החוצב. וכמובן גם ממה דאיתא במדרש³⁷ משל למלך שנכנס למדינה והיו עמו דוכסין ואפרכין כו', ככל שהשר הוא גדול יותר, ובפרט המשנה למלך, צריך לפקחות יתירה להיות אנא נסיב מלכא. וזהו שהודאת יתרו כי גדול הוי' מכל האלקים היתה תלוי' בזה שהי' מכיר כל ע"ז שבעולם, כי ע"י שהי' לו ידיעה והכרה בכל סדר ההשתלשלות, עד במדריגה הכי עליונה, עי"ז דוקא³⁸ הי' יכול להיות אצלו הידיעה (עתה ידעתי) כי גדול הוי' מכל האלקים.

ויש לומר, דזהו גם הפירוש (בפנימיות הענינים) בזה שיתרו הי' כהן מדין, דמדין הוא מלשון מדון ופירוד³⁹, והתחלת ענין הפירוד הוא (כביכול) בדקות וכו' מהמדריגות הכי עליונות שבאצילות. כמרז"ל⁴⁰ עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד, וידוע שבעד שלא נברא העולם נכלל גם עד שלא נאצל⁴¹, והיינו שדוקא קודם שנאצל הי' הוא ושמו בלבד [שהגילוי (שמו) הי' בתכלית היחוד בעצמותו ית'⁴²], אבל לאחר שנאצל (ע"י הצמצום), נעשה הגילוי בבחינת מציאות (בערך הביטול והיחוד שהי' עד שלא נאצל), כביכול ענין מדון ופירוד⁴³. אלא שזה שנעשה מציאות הוא מצד הצמצום דשם אלקים, ומכיון שההעלם דהצמצום הוא רק לגבינו (היינו לגבי הגילויים שלאחרי הצמצום), והוי' ואלקים כולא חד⁴⁴, לכן, גם עכשיו הם (באמת) בתכלית היחוד כמו שהי' קודם שנאצל. וזהו מה שיתרו הי' כהן מדין, שהיתה לו ידיעה והכרה בכל המדריגות שנאצלו, אלא שידיעתו בהם היתה כמו שהם (מצד הצמצום) בבחינת מציאות, מדון ופירוד. ומזה נשתלשל⁴⁵ שהי' כהן מדין כפשוטו, והי' מכיר בכל ע"ז שבעולם, ע"ז כפשוטה. וע"י שהי' לו ידיעה והכרה בכל הדרגות (לאחרי שנאצל), בא אח"כ לידי ידיעה והכרה [והודעה והכרזה] כי גדול הוי' מכל האלקים.

37 איכ"ר פ"ג, כד — הובא באוה"ת פרשתנו ס"ע תשלט ואילך לענין מה שאמר יתרו "כי גדול הוי' מכל האלקים".

38 דע"י שישנה הידיעה וההכרה בהעילוי ד"כל האלקים" (דקדושה, המדריגות שלמעלה), אז דוקא נרגש ההפלאה בהגדלות דהוי' שהוא גדול גם מהעילוי ד"כל האלקים".

39 לקו"ת מטות פו, רע"א. ד"ה החלצו תרנ"ט פ"ג (סה"מ תרנ"ט ע' נה). השייכות דיתרו כהן מדין למדון — ראה גם זהו פרשתנו סח, א "כהן מדין רזא דא אשת מדנים". וראה גם אוה"ת פרשתנו (ס"ע תשכא ואילך) ובד"ה וישמע יתרו תרמ"ז (סה"מ שם ע' עט) ותרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תתסא), אלא שהביאור שם הוא כי יתרו הוא חכמה דקליפה שגורמת מדנים ופירוד.

40 פרקי דר"א פ"ג.

41 עבודת הקודש חלק א (חלק היחוד) פ"ב — הובא בהמשך תרס"ו ס"ע קפה. ולהעיר, שלפי אחד מהביאורים — הכוונה היא לאצילות דכללות (ד"ה צאינה וראינה תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' רצט ואילך). נסמן בספר הערכים-חב"ד כרך ד ערך אוא"ס (ה) סק"א ח"א).

42 ראה המשך תרס"ו ע' קגנ.

43 להעיר מהידוע (לקו"ת תזריע ג, ג. ובכ"מ) שגם חו"ג דאצילות, עם היות שמאיר בהם אוא"ס ואיהו וגרמוהי חד, מ"מ, הם שני הפכים, ובכדי שיהי' "התכללות ויחוד המדות .. שלא יהיו ענפין מתפרדין" הוא ע"י שמאיר בהם אוא"ס "בגילוי רב יותר מכפי מדתם". ועפ"ז יש לומר, דענין "מדון ופירוד" בהדרגות שנאצלו הוא בשתיים: דע"י שהם בבחינת מציאות — הם נפרדים כביכול מאוא"ס, ככפנים; ושהם נפרדים זה מזה, "ענפין מתפרדין". ועפ"ז יומתק השייכות דדרגות הנאצלות ל"מדין", מדין מלשון ריב ומדון.

44 ראה זהו ח"ב קסא, א. ח"ג רסד, א.

45 להעיר מד"ה וידעת תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' נה ואילך) שבכדי שלא יהי' נתינת מקום לע"ז צ"ל הידיעה שהי' ואלקים כולא חד.

ה) **וע"פ** כל הנ"ל יש לומר, דזה שהיתרון נעשה בתורה ע"י הודאת יתרו הוא שנמשך בה העצמות (כנ"ל סעיף ג), הוא מפני שהודאת יתרו עתה ידעת כי גדול הו"י מכל האלקים היא הידיעה בהפלאות העצמות שהוא למעלה מגילויים (גדול הו"י מכל האלקים). ומכיון דזה שהגיע לידיעה זו (בהפלאות העצמות) היתה ע"י הידיעה וההכרה שהיתה לו (לפני זה) בכל הדרגות דגילויים שנאצלו, לכן, היתרון בתורה (המשכת העצמות) הוא באופן ששייך לגילויים, הנתינת כח לכל אחד מישראל לאפשה לה, לגלות את חלקו בתורה⁴⁶, וכפסק אדמו"ר הזקן⁴⁷ שכל אחד צריך להשיג בידיעת התורה, ולחדש בה⁴⁸, הן בפשט והן ברמז הן בדרוש והן בסוד.

ויהי רצון שכן תהי' לנו, שכל אחד יעשה כהנ"ל, ונזכה לראות בגלוי איך שכל ישראל הם ממלכת כהנים וגוי קדוש⁴⁹, שכל אחד מישראל יהי' במעמד ומצב של שר⁵⁰ כפשוטו, כי ע"י ההחלטה ללמוד את התורה ולקיימה גם כשהוא במצב של עוני, הרי כהבטחת חז"ל⁵¹ כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר, שכשמחליט ללמדה ולקיימה מעוני הנה מיד לאחרי ההחלטה⁵² הוא לומדה ומקיימה מעושר, מעושר אמיתי בגשמיות וברוחניות גם יחד, ומוסיף בלימוד התורה בנגלה ובחסידות, ולימוד מביא לידי מעשה⁵³ — קיום המצוות בהידור, און מ'ברענגט אַראָפּ משיח צדקנו למטה מעשרה טפחים בקרוב ממש, ויבנה בית המקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל⁵⁴, והיתה לה' המלוכה⁵⁵, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

-
- (46) ראה שער הגלגולים הקדמה יז. שער רוה"ק בענין היחודים על קברי הצדיקים הקדמה ב (קח, ב). הל' ת"ת שבהערה הבאה.
- (47) בהל' ת"ת שלו פ"א ה"ד.
- (48) שם פ"ב ה"ב. ובאגה"ק סכ"ו (קמה, א) שזהו (החייב לחדש) "הן בנגלה והן בנסתר".
- (49) פרשתנו יט, ו.
- (50) ראה פרש"י שם שפירוש כהנים הוא שרים.
- (51) אבות פ"ד מ"ט.
- (52) כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה (קידושין מ, א), שהכוונה בזה (בפשטות) היא שזה נחשב כאילו עשה. ולהעיר משו"ע או"ח סתקע"א ס"ג.
- (53) קידושין שם, ב. ב"ק יז, א.
- (54) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
- (55) עובד"י א, כא.